

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,
ahova a lap szétküldésére vonat-
kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél íven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
tések és hirdetési díjak küldendők. ::

Velünk az Úr.

Akik az Istenben bíznak, szárnyaikkal mint a sasok magasra repülnek. A mi bizodalunk a rendes körülmények között is csak Istenben lehet. Hogy ne bíznánk benne a mostani nehéz körülmények között? Hiszen akik Istenben bíznak, szárnyaikkal mint a sasok magasra repülnek. Úgy repülnek most a mi harci lobogóink s a német sas. Szállanak győzelemről győzelemre és elnem fáradnak.

Mi sem fáradunk el az érettök való imádkozásban, a honmaradottak iránti szeretetteljes gondoskodásban, a közhangulat, az önbizalom fentartásában. Erőt ad nekünk az a tudat, hogy a mi ügyünk igazságos ügy, a magyar nemzet, az európai míveltség és az evangéliom ügye.

A véres háborúhoz, igaz, nincs köze az evangéliomnak s ha már elértük volna a tökéleteséget, nem kellene templomainkban is imádkozni katonáink győzedelméért. De még mindig csak tükör által látunk, még mindig csak rész szerint van bennünk az ismeret s a kezdetén az igazi keresztyénség. De ha a kezdet kezdetén van is, mégis van ereje ahoz, hogy erőt adjon nekünk és a mieinknek is. S ha csak rész szerint van még bennünk az ismeret, mégis képesít annak meglátására, hogy velünk az Úr.

Velünk az Úr, sokkal inkább, mint a nagy szabadságharcok vérzivatarjaiban is. Együtt vagyunk, egy táborban a koronás királlyal. Mily boldogság s milyen erő ez a tudat s ha történetünk lapjait forgatjuk, milyen ritka jelenség.

De együtt vagyunk mi magyarok is egymás

között. Alig zúgott fel a harci riadó, alig riasztott fel a harci síp s hangzott el a királyi szó: leomlottak a pártok sáncai, megszűntek az egyházi versengések s egy táborba gyűlt az összes magyarság.

Még több is történt. Azok a nemzetiségek, akik eddig, úgy látszott, hogy itt csak osztozkodó felek voltak, a világveszedelem pillanatától megdöbbenve, magokba szálltak s most mindnyájan a magyarság lobogói alatt gyülekeznek s készek életet és vért áldozni a honért.

A honért, ezért az ezredéves szép Magyarországért, mely volt és van is, de dicsőbb lesz, mint valaha.

Boldogság világa készül a nagy világháborúk után s e boldogság azoknak az osztályrésze lesz, akik híven kitartanak, rendíthetetlenül bíznak s minden áldozatra készek.

Ilyen légy te magyar kálvinista nép, Higyj, remélj, szeress. Imádkozzál, velünk az Úr.

dr. Ferenczy Gyula.

Egyforma osztályrész.

Egyházi beszéd háborús időre.

Alapige: I. Sámuel XXX. 24. A mennyi annak része, aki a harcban volt, annyi annak is része, aki a holválnál maradott volt; egyformán kell osztani.

Épen indulófélben van Dávid és harci népe, hogy felkeressék az amalékitáktól elrabolt családjaikat. Míg ugyanis ők oda voltak, sok kemény tusát végig harcoltak, e rabló nép felégette házaikat s rabláncra fűzte otthon hagyott feleiket. Mivel pedig sietniök kellett, hogy szeretteiket minél előbb megszabadíthassák, a Bésor patakjánál hátra hagyják összes hadi zsákmányaikat s

harci felszereléseiket. Örízetül ott maradnak a hosszú hadjáratban megsebesültek, kimerültek, bénák; akik képtelenek a további gyors menetelésre; talán véres ütközetekre. Kétszáz ilyen béna, sebesült, elfáradt haréfi maradt a Bésor patakjánál. Nem gyávaságból, nem a hadi kötelességtől való vonakodásból tették ezt. Hiszen sok véres ütközetben vívtak ők hősök gyanánt hazajó-kért, Istenökért! A lelkük fáj most is, hogy a többiekkel nem mehetnek, de a tábori készletet, a hadi zsákmányt is örízni kell. Ehez is bátorság, ehez is elszánt-ság szükséges.

Nem túlságosan messze tőlük egy másik sereg táborozik. Ezek emberei bezzeg nem bánatosak, sőt nagyon is vígan vannak. Az amalékiták tábora ez, amely kirabolva s felgyújtva az útjokba eső falvakat s rablánera fűzve azok védtelen lakóit, most a győzelmi ünnepet ülik. Körültök egész halommal van a sok drágaság, egész kis tábort teszen ki a hadi foglyok tömege. Míg ezek keservesen sírnak, addig lelketlen elrablók kitörő jókedvvel mulatoznak; nem is sejtve, hogy az ellenség már nyomukban van . . . már látja őket.

Mint a saskeselyű a gyanútlan zsákmányra, oly hirtelen, oly erővel, oly ádáz dühvel tör rá Dávid harcos népe az amalékiták táborára s mielőtt azok mámorukból magukhoz térnének, már legyőzettek . . . Édes örömmel ölelik az izraeliták keblőkre rég nem látott, megszabadított feleiket. Óriási hadi zsákmánnyal térnek meg a Bésor patakjához, ahol a két sereg örömmel üdvözli egymást.

TÁRCA.

Az mostani háborús időkre.¹

Seregeknek Ura! Népednek Istene!
 A Téged félőknek oltalma, mindene.
 Reszket az Ég és Föld Uram hatalmadra.
 Tűz, víz és szélvész enged egy szavadra.
 Te nálad az eső és a győzedelem,
 Engedelmedből jó minden veszedelem.
 Csak Te benned bízok *Királyom s Nemzetem,*
 Hogy elhagysz Istenem: azt el nem hihetem.
 A keresztyénségnek gyászos ellensége
 Fegyvert fog ellenünk, dühös kevélysége,
 Mely hazánk sok részét régtől fogva marja.
 Királyok Urának magát tenni írja.
 Mely miatt sok helyek lettenek pusztákká,
 Sok anyák, gyermekek, özvegyek árvákká.

¹ E vers egykorú kézírásban a tizenharmadik századból való, szerzője ismeretlen. Valamelyik török háború alkalmával íratott.

I.

És most jön a hadjárat legnehezebb része: a zsákmány felosztása. Előveszik az összes marhákat, drága öltönyöket, ékszereket, ékköveket, aranyat, ezüstöt. — Melyik kié legyen? — Valaki az önzőbb lelkűek közül azt mondja, hogy a harcosokat illeti meg csak az osztályrész belőle; azok, akik csak a hadi felszerelést, a holvalókat örízték, azok nem érdemelnek jutalmat. Dávid méltányos szíve felháborodik e csunya önzésen s fekdőleg mondja ki a határozatot alapigénk szavaiban: „amennyi annak része, aki a harcon volt, annyi annak is a része, aki a holvalónál maradott volt; egyaránt kell osztani”.

Hajlandók vagyunk mi sokszor azt gondolni, hogy nagyobb jutalom lesz osztályrészük azoknak a kiváló keresztyén lelkeknek, akik nagy tetteket vittek véghez az anyaszentegyház érdekében. Mivel az emberi értelem úgy jutalmaz, azt hisszük Isten is bővebb áldást ad a mártyroknak, prófétáknak, apostoloknak, nagy hazafiaknak, páratlan emberbarátoknak. Alapigénk pedig epen arra oktat bennünket, hogy nem helyes a gondolatunk, mert ahonmaradtak, az élet észrevétlen apró kötelességeit híven teljesítő lelkek, épen olyan jutalomban részesülnek, mint a magas polesu, zajos tetteket teljesítő kimagasló egyének. Nem az Isten előtt a fő, hogy *mit* teszünk, hanem az, hogy *minő indulattal* tesszük azt. Aki a kevesen hü, ép oly jutalmat érdemel, mint aki a sokon hü. Minden ember Mózes, Józsué, Dávid, Luther, Mária, Mártha lehet a maga kicsiny körében, ha nem

Kérjük hát az Istent, hogy velünk hartzoljon.
 Ellenség fegyverünk előtt le omoljon.
Fő Urak, Nemesek az Istent kérjétek.
 Mit tett már a Török hazánkban nézzétek.
 Mely sok Urak lettek ezáltal koldusok,
 Jobbágyok szegények, akik voltak Dúсок.
Ti Egyházi Szolgák buzgó könyörgéssel
 Menjétek Istenhez, tiszta kegyességgel
 Kérjétek, lássa meg leomlott falait
 Házának, Hazánkba sok pusztulásait.
 Szánja meg e népnek eddig lett romlását,
 A Jézus nevének meg tsufoltatását.
Földművelők ti is, el ne múlassátok,
 Fohászkodástokat Ahhoz botsátsatok,
 Ki fel hozza Napját, ki tölti vizeit,
 A Földre áldást ad, szereti Híveit.
 Kik most békességben a földet szántjátok,
 Fáradságtok hasznát Istentől várjátok.
 Tudjátok-e vad nép miként pusztította,
 Gazdag földünk amit termett, elragadta.

kicsinyelve azt, hűségesen betöltni. Nem lehetünk egyenlők mindenben, mert nem egyenlően kapjuk Istentől a talentumokat. S ha én kevés talentumomat híven forogatom kicsiny körben, nem vagyok kisebb az Úr előtt, mint te, aki a te sok talentumoddal forogsz hűségesen a széles körben. Isten nem tehet személyválogatást, mert ez igaztalanság volna tőle; de nem is teszen, miként alapigénk mutatja.

II.

Sok biztatás van ennél fogva a felolvasott igékben azok számára, akik keveset tehetnek akár családjukért, akár hazájukért, akár Istenükért; akik az élet nagy harcában bénák, sebesültek, kimerültek lettek; akik valaha az elsők között voltak, ha tenni kellett, de nehéz betegség leverte erőiket s most sírva nézik, miként dolgoznak mások, miként mennek lelkesülten védeni a hazát. Akik valaha elsők voltak az adakozásban, de súlyos csapás szegényekké tette őket s ma könnyes szemmel látják, miként segítenek mások a szűkölködőkön. Ezek vigasztalására szól az alapige. Egyenlő jutalomban, egyenlő lelki örömben részesülnek ők is azokkal, akik a tett mezején harcolnak. Ne gyötrődjetez tehát, ha a holvalónál kellett is maradnotok. Nehéz feladatok várnak reánk itthon is. Kijut a küzdelemből a honmaradtoknak is ép úgy, mint a harcba menteknek. Sok szülő bocsátotta sírva el gyermekét, gyermek a szülőjét, hitves a hitvesét, testvér a testvérét a bizonytalan, véres útra. Búbánatosan gondolnak reájuk éjjel és

Igaz Házastársak megemlékezzetek,

Hogy török rabolta régen Nemzetetek.

A Férjít társától hogy elválasztotta,

Az embert mint barmot akképpen tartotta.

Az Isten elejbe könyörgést vigyetek,

Aki most nem bánik ékképpen veletek,

A férjet nem hagyja társa kebeléből.

Kiragadni híven szerető öléből.

Erős férfi! Kegyes császár! Isten veled.

Ki nagy dolgaidat minden nap neveled,

Menj az Úr nevében vitéz táborodhoz,

Adjon erőt és észet illy fő szándékodhoz.

Vezessen, őrizzen, mint maga sajátját.

Úgy nézzen s úgy tartson, mint igaz barátját.

Hozd vissza hazánknak régi dicsőségét

Terjesszed határit, üzd el ellenségét.

A vad répet pedig emberekké tedd,

Avagy a tengerek széleire vedd.

Közli: **Marjai Károly.**

nappal. Könnyes szemeket törölgetve, sóhajta kérdezik. vajjon hol van, merre jár, mit csinál? Látogassuk meg és összejövén vigasztalgassuk egymást e nehéz, e szomorú időkben. Könnyebb a bánat és ha segítenek hordozni a terhét: nem olyan keserű a szív fájdalom, ha megosztódik. Imádkozzunk együtt buzgón, állhatatosan, kitartóan, hogy juttassa győzedelemre fegyvereiket és hozza vissza a békét, vele együtt szeretteinket minél előbb. Akinek pedig nincsen kenyérkeresője, árván, betevő-falat nélkül maradt itthon a családja: azokon segítsünk keresztyéni, hazafiúi igaz szeretettel. Így teljesítjük szent kötelességeinket mi is, akik itthon maradtunk. Osszuk meg kenyereinket, ruházatunkat, hajlékainkat azokkal, akik azt keservesen nélkülözik. Így legyünk méltók azokhoz, akik elmentek; velők egyenlő jutalomra érdemesek. Ámen!

Bokor Sándor.

Napról-napra.

(Folytatás.)

VI.

Augusztus 5.

Jenő herceg, támogatva Pálffytól, Ebergényitől és Nádasdytól, Pétervárad mellett kegyetlenül megveri a szegény törököt. 1716.

Schiffner őrnagy Szárcsa mellett csatát nyer a szerb fölkelőkön. 1848.

Ókanizsa. Guyon csatát veszít Ramberg császári altábornaggal szemben. 1849.

Szóreg. Haynau döntő ütközetben megveri az ideges, örökké visszavonuló Dembinszkit. 1849.

Nagyszebenből Bem kiveri az oroszokat. Július 31-én huszárai a pocsolyából húzzák ki, ma virágokat hintenek útjára a szászok, hogy holnap... de hagyjuk holnapra. 1849.

Gáspár András honvédtábornok halála. 1884.

Augusztus 6.

V. István király halála. 1272.

S. F. V. — Izabella. 1550.

Maderspach őrnagyot legyőzik a szerb felkelők Vracsegáj mellett; Nensinánál Schiffner őrnagy megveri őket. 1848.

Óbesenyő. Dembinszky 1000 huszárból álló hátvédét legyőzi Ramberg előhada. 1849.

Itt a „holnap“. Az alattomos szász atyafiak, ugyanazok, akik tegnap virágot szórtak Bem elé, ma ablakokból, padláslyukakból menekülő honvédeinkre lövöldöznek. Mert Bem Lüdersszel szemben elvesztette a nagyszebeni csatát. 600 halottunk, 500

*

sebesültünk, 1034 foglyunk, 15 ágyúnk és 3 zászlónk maradt Nagyszebenben. Hiába, Bemnek sincs már szerencséje.

Augusztus 7.

Hunyadi Brankovicsal békét köt. 1451.

Augusztus 8.

Meghal Bornemisza Anna, Apaffy Mihály felesége, az a derék asszony, aki élnetetlen, órákkal babráló, könyveket s poharakat fordítgató férjének jó szelleme, jobbik énje, mindene volt. 1688.

Kölcsey Ferenc születése. 1790.

Fiáth Pompejus főhadnagy elesik Szenttamás ostrománál. 1848.

Dembinszky Nagyjécsán megveri Walmodent. 1849.

Grabbe orosz tábornok, örök dicsőségére, Losoncot kirabolatja, azután felegeti. 1849.

A számra igen meggyérült országgyűlés tagjai titkos értekezletet tartanak Aradon. Volt miről beszélni. Hiszen a kormány azzal a hírrel lepte meg őket, hogy többé biztosításukról gondoskodni nem tud, mert a szőregi veszített csata után Arad fedetlenül áll.

És menekült mindenki.

De beszéljen tovább Jókai.

„A simándi úton szekér szekeret ért; s ha egy gyorsabb futtában elkerülte a többit: a bennülők nem akartak egymásra ismerni. Megdöböntött volt ez. Más időben mindenki tegezte egymást, messziről köszönt; és most nem akar a másikra ismerni, mintha azt kívánná, hogy ő rá se ismerjenek. Mintha a lemenő nap veres fénye már az autodafé visszugára volna, mely előtt a vádlottak megtagadják egymást... Engem Nyáry vitt szekeren... Egy feketefüvelű szekér is haladt a többi között, két szürke ló volt eléje fogva. Nyáry messziről ráismert a lovakra. Ez mind a kettő pegazus, — mondá tréfálkozva. Miért az? „Mert költők lovai“. Valóban: hazánk két első írója, Bajza és Vörösmarty ült a szekéren. A harmadik már akkor a segesvári hantok alatt feküdt“. 1849.

Augusztus 9.

Zsolt Pozsony táján megveri a bajorokat. 907.

Augsburgi veszített csata. Bulcsu, Lél, Assur (az Ur?) fogságra kerülnek. Itt kapta a német

nevét. Csata elején egy magyar vitéz csak úgy félkarral felkapott egy bajor legényt s könnyűségére célozva szólott: nem ett e ma! nem ett? Legyen hát: nemett, német. 955.

Temesvár. 1849. Bem tábornok vállpercét töri s harcban álló csapatainknak nincs többé intéző vezérük. Elég, ha idézem Klapka szavait: „Világos csak zárójelene volt a szomorú drámának. Szabadságunk sírja: Temesvár.“

Augusztus 10.

Toldy Ferenc születése 1805-ben.

Castiglione ezredes Járeknél megveri a szerb felkelőket. 1848.

Nagy Sándor tábornok Ság mellett csatát veszít Schlick tábornokkal szemben. 1849.

Kossuth: „Mit tesz akkor, ha Temesvárnál győztünk, csapataink egyesülése sikerül és ha önre ruháztatik a főparancsnokság?“

Görgey: „Akkor eröm minden megfeszítésével az osztrákokat támadom meg“.

Kossuth: „És ha az osztrákok győztek Temesvárnál?“

Görgey: „Akkor leteszem a fegyvert“.

„És én főbelövöm magamat“, — teszi hozzá Kossuth bús lemondással. Ez volt szabadságharcunk e két vezéralakjának utolsó találkozása az életben. Soha nem látták többé egymást. 1849.

Augusztus 11.

A Traun folyó mellett a bajorok megverik a magyarokat. 944.

Hunyadi János halála. 1456.

Székesi gróf Bercsényi Miklós és Eszterházy Antal elügyetlenkedik a dolgot s a már-már kivívott győzelemből vereség lesz a pudmerici, másként vöröskői csatában. 1705.

Gróf Grassalkovich Antal Pesttől Gödöllőig törött sóval behinteti az utat s Mária Teréziát azon szánkáztatja gödöllői kastélyába. 1751. Ha igaz.

A kormány lemond; Görgei diktátor lesz; Kossuth menekül az országból; a képviselőház megtartja utolsó ülését. 1849.

G.

Református zsoltárok és imakönyvek

bárhon hirdetett áron a
legszebb kivitelben kaphatók

CSÁTHY FERENCZ
Debreczen legrégebb könyvkereskedésében.

Vidéki megrendelések gyorsan
és pontosan eszközöltetnek.

L. Annaeus Seneca Paulinushoz.

Az élet rövid voltáról.

Fordította: Bareza József.

(Folytatás.)

VIII.

Csodálkozni szoktam, mikor azt látom, hogy egyesek másoktól időt kérnek s az illetők azt a legnagyobb készséggel megadják: mind a ketten az időkerés okát nézik, magát az időt egyikük sem. Mintha semmit sem kérnének, mintha semmit sem adnának, úgy játszanak ezzel a drágaságok drágaságával. Megcsalja pedig őket, mivel testetlen valami, mivel szemükkel nem láthatják s ezért igen csekélyre becsülik, sőt csaknem semmi értéke nincs előttük. Ujévi ajándékokat szívesen fogadnak el a leghíresebb emberek, ezekért fáradoznak és szorgoskodnak: az időt senki sem becsüli. Jobban pazarolják, mintha ingyenben volna. De nézd csak ugyanezeket beteg állapotukban, ha közelebb nyomul hozzájuk a halálos veszedelem, hogy ölelik körül az orvosok térdeit! Ha halálbüntetésről félnek, mily készek az életért mindenüket föláldozni! A szenvedélyek ily nagy ellenmondása él bennük. Ha minden egyes ember jövődő éveinek számát épen úgy meg lehetne határozni, mint a már elmúltakét, hogy remegnének, hogy takarékoskodnának azok, akik azt látnák, hogy nekik már csak kevés van hátra. De hiszen a biztosat, bármilyen csekély legyen is, könnyű beosztani: azt kell gondosabban őrizni, amiről nem tudjuk, mikor fog el. Nincs okod azért azt hinni, hogy nem tudják, mily drága valami az: azt szokták mondani, készek éveik egy részét azoknak ajándékozni, akiket legjobban szeretnek. Oda ajándékozzák, de nem tudják, hogy kell ezt tenni: úgy ajándékozzák ugyanis oda, hogy azoknak semmi nyereségük nincs az ő megrövidítésükből. De épen azt nem tudják, hogy megrövidítik-e magukat. Ezért elviselhető nekik a kár, mert a veszteség rejtve marad előttük. Senki sem szerzi vissza neked éveidet, senki sem ad ismét vissza téged önmagadnak. El fog múlni életed, mint ahogy kezdődött s pályáját se visszaidézni, se megakadályozni nem fogja. Nem fog lármázni, nem fog gyorsaságára figyelmeztetni: hallgatagon fog tova tűnni. Sem királyi parancsra, sem népegyből nem fog hosszabbra nyúlni: úgy fog tova szállni, mint

ahogy az első nap jelentkezett. Sehova se fog be szállani, sehol se fog időzni. Mi fog történni? Te el vagy foglalva, az élet tova siet: a közben megjelen a halál, akinek a számára, akarva nem akarva, kell idődnek lenni. Teheti-e bárki is...?

IX.

Azoknak az embereknek a gondolkozásmódját értem, akik okosságukkal kérkednek és erősen elfoglalják magukat: hogy jobban élhessenek, életük rovására rendezik be életüket és messze időre készítenek terveket. *Továbbá az életre nézve legnagyobb veszteség a halogatás*: mialatt a jövőre tesz ígéretet, elvesz minden legközelebbi napot s elragadja a jelent. Abban, hogy éljünk, legnagyobb akadály a várakozás, amely a holnaptól függ, elveszíti a márt: aszerint rendezkedel, ami a szerencse markában van, s azt, ami a magadéban van, futni engeded. Hova tekintesz, hova irányítod gondolataidat? Minden jövődő dolog bizonytalan, élj most mindjárt. Ime a legnagyobb költő, mintegy isteni ihlettől lelkesülve hirdeti és zengi azt az üdvteljes mondást:

„Legjobb napja rohan tova a bús emberi létnek Mindig előbb“.

Mit késlekedel, mit vesztegelsz? — mondja ő. Ha meg nem ragadod, elfut, sőt még ha megragadod is. Ezért versenyezni kell az idő gyorsaságával úgy, hogy gyorsan használjuk föl és gyorsan merítsünk belőle, mint a rohanó hegyi patakból, amely nem fog mindig zuhogni. Az is igen találó szemrehányás a végnélküli tervezgetésre, hogy nem azt mondja: „Mindig a *legjobb életkor*“, hanem „*a nap*“. Miért nyújtod ki magadnak a hónapokat, éveket s azok hosszú sorát gondtalanul s az idő oly gyors száguldása dacára is oly hidegvérűen, amint épen mohóságodnak tetszik? *Egy napról* beszél veled, még pedig arról is, mint tova szállóról. Kétségtelen tehát, hogy *a legjobb nap rohan tova mindig előbb a szerencsétlen, vagyis elfoglalt halandóktól*: mert az öregség, amelyhez készültenül és fegyvertelenül érkeznek el, lelkeket, mint gyermeki lelkeket lepi meg. Mert semmire se gondoltak előre: hirtelenül és gyanútlanul bukkantak reá. Nem vették észre, hogy az mindennap közelebb nyomul. Valamint a társalgás, vagy valami olvasmány, vagy valami mélyebb gondolat lebilincseli az utazókat, s előbb veszik észre azt, hogy céljukhoz megérkeztek, mint azt, hogy közelébe értek: ép úgy

KÉSZÍT:

minden a fényképészeti szakmába vágó művészi munkákat műtermen kívül is. ↔

Kozmann és Társa

fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme ↔ Debrecen, Piac-utca 44. szám. Ujfalussy-ház. ↔

FELVÉTELEK:

egész nap (vasár- és ünnepnapon is) minden időjárásban; művilágítás mellett este 7 óráig

az elfoglaltak előtt ez a folytonos és végtelenül gyors életút, amelyen mi ébren és alva egyforma lépéssel haladunk, csak a végpontnál tűnik föl.

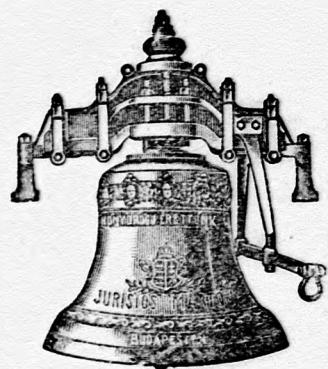
X.

Ha tételemet részekre és érvekre akarnám darabolni, sok minden kínálkoznék nekem annak bebizonyítására, hogy az elfoglalt emberek élete igen rövid. Fabianus, ez a nem mai magasan trónoló, hanem a valódi régi böleselők közül való böles szokta mondani: „*A szenvedélyek ellen erőlyesen, nem szelid kimélettel kell harcolni s beestelen csapatukat nem könnyű sebekkel, hanem gyors rohammal kell megfutamítani: ingerkedéseiket ugyanis össze kell zúzni, nem pedig esipkedni*”. De hogy tévedéseiket szemükre hányhassuk, nemcsak sirátni, hanem tanítani is kell őket. *Az élet három időszakra oszlik: múltba, jelenre és jövőre.* Ezek közül a jelen rövid, a jövő kétes, a múlt biztos. Ez (utolsó) az ugyanis, amellyel szemben jogát a sors elvesztette, amelyet semmi emberi önkény vissza nem hozhat. Ezt elvesztik az elfoglaltak. Mert nincs idejük rá, hogy a múltba visszatekintsenek, s ha volna is, kellemetlen olyasmire visszaemlékezni, amit bántani kell. Ezért nem szívesen szállanak vissza gondolatban a rosszul eltöltött időre s nem merik újra félidézni azt, aminek bűne, még ha valami pillanatnyi gyönyör csábja következtében észrevétlen maradt is, a félidézés által nyilvánossá lesz. Csakis az, aki mindent szigorú önitélet alapján cselekedett, amely soha sem csalódik, száll vissza szívesen a múltba. Annak, aki nagyravágyóan sokat kívánt, dölyfösen megvetett, féktelenül kivivott, ravaszul hálába ejtett, kapzsiságból rabolt, tékozlóan elvert, szükségképen félnie kell a saját emlékezetétől. Pedig éppen ez a mi életünknek szent és megszentelt része, mely minden emberi balsorsoson túlhaladt, a sors uralma alól ki van véve, melyet sem szükség, sem félelem, sem betegség-roham nem nyugtalaníthat. Sem zavarni, sem elragadni nem lehet: birtoka állandó és zavartalan. Csak egyes

napok, azok is csak pillanatnyilag a jelenéi; de a múltéi, mihelyt parancsolod, előtted teremnek, tetzésedet lesik és rabjaidul adják magukat; erre azonban az elfoglaltatnak nincs idejük. Gondtalan és nyugodt kedély tulajdona életének minden részét befutni, az elfoglalt emberek lelke, mintha járom alatt volna, nem képes megfordulni és visszatekinteni. Az ő életük tehát a mélybe enyészik el; s valamint semmit sem használ, önts bár a mélybe még oly sokat is, ha semmi sincs alul, ami fölfogja és megtartsa, ép úgy semmit sem használ, hogy mennyi időt adunk, ha semmi sincs, amire rátapadjon: megrongált és átluggatott lelkeken keresztül fut. A jelen rendkívül rövid, még pedig annyira, hogy némelyek szemében éppen semminek tűnik föl. Mert mindig haladóban van, foly és rohan előre. Előbb elmúlik, mint jött s éppen úgy nem tűr megállapodást, mint a világegyetem és a csillagok, amelyek pihenés nélkül folyton forognak, soha egyugyanazon ponton nem maradnak. Tehát *az elfoglalt emberekre egyedül a jelen vonatkozik*, amely oly rövid, hogy megragadni nem lehet, és éppen azoktól távolodik el, akik oly sokféle vannak szétráncigálva.

XI.

Végül akarod tudni, mennyire nem soká élnek? *Nézd csak, mily soká óhajtanak élni.* Elaggott öregek fogadkozva kunyorálnak egynehány évecskét, fiatalítják magukat. Hazugul hízelegnek maguknak és oly örömmel csalják magukat, mintha magát a sorsot csalnák meg. Akkor azonban, mikor valami testi gyöngeség halandó voltukra figyelmezteti őket, mily remegve hálnak meg, mintha nem kimennének az életből, hanem kivonszolnák őket belőle. Azt kiabálják, balgák voltak, hogy nem éltek, s hacsak most megmenekülnek abból a betegségből, nyugalomban fognak élni. Majd azon gondolkoznak, mily hiába szereztek vagyont, hogy nem élvezhetik, mily haszontalan volt minden fáradságuk. De hát az o_z-an embe-

Elsőrendű haranggyár, szerel a kitűnő Pozdech-féle rendszer szerint, mely annak idején Ő felsége a király által 2 aranykeresztellett lett kitüntetve

Mesekönnyű indítás, nem rezegteti az állványt, még kevésbé a tornyot. Csupán előnye van, hátránya nincsen. — Mérsékelt árak, szolid és szép kiállítás. — Kedvező fizetési feltételek. Alapítva 1868-ban. Felülmul minden eddigi szerelést. Telefon 77—51.

Jurisics Márton harangöntő- és harangfelszerelő-gyár
Budapest, Rózsa-utca 51—53.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: elsőrendű harangok szállítását, régi harangok átöntését, régi harangok átszerelését Pozdech-féle forgatható öntöttvas-koronára, esetleg forgatható kovácsoltvas-koronára, kikopott csapok kicserélését stb. Készít fekvő és álló harangvas-állványokat jutányos áron. Költségvetéssel szívesen szolgál. Jutányos árak, pontos és tisztességes kiszolgálás. +++ Kívánatra saját költségén utazik a helyszínére.

rek élete, akik minden foglalkozástól távol élnek, miért terjed hosszúra? Belőle semmit el nem utasítanak, semmit ide-oda el nem szórnak, semmit a vak esetnek át nem engednek; semmi belőle hanyagság következtében el nem pusztul, pazarlás által meg nem csökken, semmi belőle nem fölösleges: úgy szólván az egész kamatra van kiadva. Bármily rövid is tehát, bőven elég, s ezért, bármikor jöjjön is az utolsó nap, a böles nem habozand szilárd léptekkel lépni halálra.

(Folyt. köv.)

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

Körlevél

valamennyi kebelbeli lelkészársaimhoz és presbyteriumokhoz

A reánk özönlött világháboru viharában az én gyenge szavam is próbál szólani hozzátok. Elhatározásom volt ebből az alkalomból némának maradni. Mert megvoltam győződve, hogy a magyar reformátusnak a szíve dobbanása is megtanácsolja, mit kell cselekednie, mikor veszélyben a haza. Most se változott meg ez a meggyőződés. A törvény mely minket, magyar reformátusokat a haza és a szent korona iránti hűségünkben, odaadásunkban és áldozatosságunkban vezet, mélyebben fekszik, erősebb, állhatatosabb és parancsolóbb, sem mint azt ösztönző szavakkal igazítani indokolt volna. Sok vérünk hullása bizonyosága ennek. Bennünk, igaz magyar reformátusokban se a haza, se a király nem csatlakozott s nem fog csatlakozni soha.

Mivel azonban épen lekipásztorok részéről támadt az óhaj, hogy az egységes eljárás céljából valami útmutatást adnék, ezt készségesen megteszem, ismételten hangsúlyozva, hogy nem a felesleges buzdítás okából, hanem csak azért,

hogy lelkünknek egységes érzése, egységes cselekvéssel legyen nyilvánvaló.

1. Míg lefolyandanak a világháború vérhullámai, az Istenhez emelkedő minden imádság, a hívekhez szóló minden egyházi beszéd vagy egészében, vagy részében emlékezzék meg a szent tusakodásról, melynek fegyverét szabadságunk és igazságunk adta a kezünkbe s amelyet a seregek Urának s Istenének nevében bízván, a győzelem és dicsőség biztos tudatával vetünk a nagy elszámolás mérlegébe. Kérjük az Istent s indítsuk bátorságra és áldozatra az embereket.

2. Indítsunk segélygyűjtést, vagy mindenemű segélygyűjtéshez nyujtsunk buzgósságos kezet, amelynek célja a hadba vonult hősök itt hagyott gyámoltalanjain segíteni. Akinek aranya és ezüstje van, ezzel, akinek a lélek adománya adatott, azzal segítsünk és pedig ne csak a mi hitünk cselédjein, hanem mindazokon, akiket közös édes anyánk, magyar hazánk szentséges szerelme testvéri egységbe szerzett mi velünk.

3. Hadba vonult egyházi és iskolai hivatalosok járandóságait fokozott pontossággal, sőt lelkesült szívességgel szolgáltatassuk ki vagy maguknak, vagy hozzátartozóiknak. Mert aki a szent ügyön nyerni vagy megtakarítani akar — Anániához és Zafirához hasonlatos.

4. Amennyiben a hadat viselő s annak útjait egyengető magyar vagy szövetséges hatóságoknak kezére járhatunk, teljesítsük azzal a gondolattal, hogy mikor az igazság, szabadság és világosság ügyét szolgáljuk, az Istennek teszünk tiszteletet, aki mindent lát és az örök írásba feljegyez.

5. Az iskolák megnyitásának idejéről felvilágosítást később nyujthatok. Ennek közeli vagy távoli állása a szerint igazodik, hogy a mindenható korábban vagy későbben koszorúzza-e meg fegyvereinket diadallal. Ahogy én a dolgok sorát látom, egy hónapi késedelemre számíthatunk.

Harmonium, Hegedűk, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasser J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadseregszállítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. oooo

ÁRJEYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

Most a lelkünk minden indulata azon legyen, gondolkodásunk és cselekvésünk annak a célnak oltárán égesse magát, hogy versenyezzünk minél nagyobb áldozatot hozni hazánknak és a trónnak.

Végezetre megkövetve mindazokat, akiknek önkéntesen kész buzgóságát buzdító szavaim bántanak, Istennek oltalmába ajánlak mindnyájan titeket, biztonnal elhívén és vallván, — hogy a gonoszság és sötétség fejedelmét megszegyeníti az Úr azzal a hatalommal, amellyel minket, az igazság és világosság fiait dicsőségesen felmagasztal.

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1914. év aug. hó 9-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

4972—1914. szám.

Körlevél

a kebelbeli egyházak nagytiszteletű Iskolaszékének.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak, úgy távirati, mint hivatalos levélbeli leírata értelmében felkérem, miszerint, amennyiben a most kitört világháború alkalmából a katonai hatóság által az iskolai épületek katonai tartalékkórházul igénybe vétetnének, azokat hadadék nélkül és akadálytalanul átadni méltóztassanak.

Atyafiságos szeretettel vagyok
Debrecen, 1914 augusztus 8.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

4332/1914. szám.

Nagytiszteletű Esperes úr!

Az 1915. évtől kezdődő tűzkárbiztosítási ciklusra vonatkozólag körlevelet intézek az egyházközségekhez. A körlevelet kellő példányszámban a következő felhívással küldöm meg.

Méltóztassék

1. a vezetése alatt álló egyházmegye minden egyházközségéhez abból 1—1 példányt küldeni;
2. a körlevéllel együtt az ide mellékelt próba bevallási íveket az érdekelt egyházközségekhez eljuttatni;
3. felhívni az egyházakat (lelkész urakat), hogy az intézettől hozzájuk közvetlenül érkező bevallási íveket s egyéb iratokat a vétel után legkésőbb egy hónap alatt töltsék ki s láttamozás végett a nagytiszteletű esperesi hivatalhoz küldjék be.

A begyűlt iratokat átvizsgálás és esperesi láttamozás után kérem egy tömegben legkésőbb szeptember 20-ig hozzám juttatni.

Bizodalmasan kérem, hogy a nagytiszteletű Esperes úr hatáskörében minden intézkedést megtenni szíveskedjék, mely ennek az ügyletnek az egyházkerület érdekei szempontjából megkívánható lebonyolítását s a kellő sikert biztosítja.

Atyafiságos szeretettel vagyok
Debrecen, 1914 július hó 27-én.

Kiss Ferenc,
püspökhelyettes.

4332—1914. szám.

Körlevél

valamennyi kebelbeli egyházi hatósághoz.

Egyházkerületünk közgyűlése azt a tűzkárbiztosítási szerződést, melynek 12 éves ciklusa a f. év dec. 31-én lejár, a Foncière Pesti Biztosító Intézettel 46. szám alatt kelt határozatában úgy az egyházközségek, mint az egyházkerületi tűzkárbiztosítási pénztárra nézve az eddigi feltételeknél lényegesen kedvezőbb kikötésekkel tíz évre újból megkötötte.

Készséggel támogattam volna a magam részéről is azt a törekvést, mely az úgynevezett belkörü tűzkárbiztosítási rendszert már most, az 1915. évtől kezdődőleg életbe kívánta léptetni. De gondosan mérlegelve a kockázatot, amellyel e vállalkozás megfelelő alapítók nélkül jár, felelősségem érzetében nem járulhattam oly megoldáshoz, mely különben is a nem sokkal magasabb haszoneredménnyel szemben esetleg kiszámíthatatlan anyagi megkárosításával járt volna egyházkerületünknek.

A belkörü tűzkárbiztosítás hívei az erdélyi testvér egyházkerületnek e téren elért fényes eredményére hivatkoznak. De nincsenek figyelemmel arra, hogy az erdélyi eddigi siker egyfelől abban leli magyarázatát, hogy az ő biztosítási díjtételek jelentékenyen magasabb a miénknél, másfelől pedig a vállalat kockázatának élet elvette az a szerencsés körülmény, hogy náluk találkozott pátronus, aki nagy károsodás esetére ezeket ajánlott fel és kötelezett a vállalat támogatására kamatmentes kölcsönül és az egyházkerület még ezenfelül is szükségét érezte annak, hogy külön kamatmentes kölcsön nyújtásáról gondoskodjék, hogy a vállalatot, a váratlanul bekövetkező nagyobb arányú károsodás következtében fenyegető rázkódástól megóvja. A mi egyházkerületünk nem volt ebben a helyzetben, de meg az erdélyi magas díjtételek alkalmazása sem lett volna az egyházközségek érdekeinek megfelelő. Annál fogva a mindnyájunk lelkében nagy érdeklődést keltett ügyet egyelőre nem tudta másként megoldani egyházkerületünk bölcsesége, mint úgy, hogy megköti ugyan a nevezett intézettel az újabb szerződést, de csak 10 évre és az eddigieknél sokkal kedvezőbb feltételek mellett; másfelől pedig a belkörü tűzkárbiztosítás intézményét mint vállalatot, megalapozza azzal, hogy idevonatkozó határozatában tekintélyes összegű alapítógyűjtés érdekében rendelkezik.

Az újabb szerződés előnyeit röviden a következőkben ismertetem:

1. A díjtételek három ponton mérsékeltek.
2. Az egyházközségek javára tett eddigi 5°/o-os engedmény 1915-től kezdve 10°/o-os lesz és így az új díjkötelezvény kiállításakor az új ciklusban fizetendő évi díj már 10°/o levonásával lesz megállapítva.
3. Öt évi ciklusonként egyéb járulékokon felül az intézet a maga tiszta hasznának 20°/o-át az egyházkerületi tűzkárbiztosítási pénztárba fizeti be, amely engedmény egyértékűnek mutatkozik azzal, mintha ötvenként ingyenes biztosítás történnék.

4. Végül az intézet a nyers díjbevétel után az eddigi 20°/o-os jutalék helyett 22°/o-os jutalékot fizet évenként az egyházkerületi tűzkárbiztosítási pénztárba. Ez a pont azért bir fontossággal, mert ennek a 22°/o-os jutaléknak az összegét a kártalanítás bármekkora nagyságú összege nem érinti.

A két utóbbi tételből az új részlet lesz a létesí-

tendő belkörü tűzkárbiztosítási vállalat alaptőkéjére fordítandó.

A helyzet ilyen irányú megvilágítása után bizton remélem, sőt elvárom, hogy minden egyházköztség teljesíteni fogja a szerződés megkötéséből őt illető kötelezettségét s ajánlatát a Foncière-nél idejében feladja.

Különös figyelmébe ajánlom az egyházközségeknek, hogy az egyházkerületi tűzkárbiztosítási pénztár mostani jövedelme az egyházkerületi jegyzőkönyv függelékében található költségvetés szerint leánynevelő-intézeti s egyéb nagyfontosságú rokon kulturális célokra van lekötve. Az eddig ily célra fordított segélyek azonban a felerült szükségeket immár nem fedezik. Kérvények feküsznek előttünk, melyekben főként a leánynevelő-intézetek az eddigi segélyeknek felemelését kérik, sőt sürgetik. Ezek a kérvények kedvező ellátást csak abban az esetben nyerhetnek, sőt egyházkerületünk már eddig e pénztár terhére vállalt kötelezettségeit csak akkor teljesíteti, ha egyházaink kivétel nélkül, külön egyházhatósági kényszer nélkül foganatosítják az egyházkerület határozatát, mellyel a Foncière-rel szemben kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy egyházközseink összessége részt vesz az együttes biztosításban.

Már most ki kell jelentenem, hogy amennyiben az egyházközségek más biztosító intézethez fordulnának s így az egyházkerületnek e címen várható jövedelmét szándékosan apasztanák, az egyházkerület kénytelen lesz az elmaradt bevételt az egyes egyházközségeknek kivetni, emellett azon egyházmegyék segélyét, melyeknek egyházai a tűzkárbiztosító pénztár tételeit rontják, részben vagy egészben beszüntetni. Azt a körülményt is hangsúlyoznom kell, hogy minden egyház, mely magát az együttes biztosításból kivonná, a belkörü biztosítás mielőbbi megvalósítását akadályozza, mert az elmaradó baszon arányában gyöngül a külön e célra gyűjtendő tartalékalap, viszont minél általánosabb lesz a kerületi együttes biztosítás, annál biztosabban előáll a belkörü biztosítást lehetővé tevő alap.

Az új ciklusra vonatkozó bevallások kiállítására a következő tájékoztatással szolgálok:

A Foncière Pesti Biztosító Intézet rövid idő alatt szét fogja küldeni a bevallás eszközésére szükséges nyomtatványokat. Méltóztassanak a veendő felhíváshoz képest legfőlebb egy hónap alatt a bevallási íveket kitölteni s az *esperesi hivatalba* felterjeszteni.

A bevallási lap kitöltésének megkönnyítése céljából idezárva visszajuttatom az egyházkerületi pénztári hivatalhoz korábban beküldött bevallási ívet.

Amennyiben a próbabevallás némelyik tetele téves lett volna, az megfelelőleg kiigazított. A tévedés jobbra az osztályba sorozás körül merült fel. A kiigazításokat méltóztassanak szem előtt tartani az új bevallás kiállításakor.

A legkomolyabban figyelmeztetem a nagytt. presbiteriumot, hogy az értékeléseket reális összegben vigye keresztül és állapítsa meg. Mert, ha teljes kár esetén az értéken aluli bevallás miatt nem térülne meg a teljes kár, a különbözet megtérítésének kötelezettsége a mulasztókat fogja terhelni.

Ne méltóztassanak visszariadni attól, ha a reális érték megállapítása következtében talán a díjösszeg volamicskével emelkedni fog, mert ez az emelkedés ott, ahol adósegélyezés van, megtérül, egyéb helyeken pedig a jövő biztosítéka az esetleges károkkal szemben: nem szabad tehát a valódi értéken alul járó bevallá-

sokkal károsodás kockázatának tenni ki egyházközségüket. Egyébként a bevallás helyességéért a presbiteriek egyénekenként és vagyoniilag felelősök. (E. I. T. 46. §.)

Különösen kérem lelkésztársaimat, hogy a Foncière Pesti Biztosító-intézettől érkező iratokat méltóztassanak gondosan áttanulmányozni. A bevallási ívek hozzám jutnak a nagytt. esperesi hivatalok útján és én, az óhajtott siker biztosítása céljából valamennyit felül fogom vizsgálni.

Végül a Foncière Pesti Biztosító-intézetet irántunk évek hosszú sora óta tanúsított figyelmes, előzékeny viselkedéséért, lelkésztársaim s a presbiteriumok minden irányú figyelmébe ajánlom.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1914 július hó.

Dr. Baltazár Dezső,
református püspök.

KÜLÖNFÉLÉK.

Dr. Baltazár Dezső püspök imája a debreceni nagytemplomban.

Óriási közönség előtt imádkozott vasárnap a nagytemplomban Baltazár Dezső dr. püspök a mi igazságos győzelmünkért. A templom közönsége áhitattal hallgatta a püspök hazafias érzéseitől magasztosult gyönyörű bevezető imáját, melynek bevezető része így hangzik:

Mindenható Isten! Mennyei édes atyánk! Te tökéletes békességgel élsz és uralkodol odafent örök magadban. Tökéletességed fényes világában nincsen visszalya semminek. Még a csillagos ég ezreinek zúgó bújdosása is felséges összhanggal udvarol neked. Széked körül békességre jutott lelkek boldogsága fénylik.

Innen a földről, e sötét sártekeről irigység sápad, gyűlölet tajtékozik, átok viharzik fel az égig s igazságod bírói székét kárhozatnak ítéletére hívja ki. Itt a világosság arra való, hogy sötétség ejtse martalékul, itt a haladásra kaján irigység leskelődik; a türelem csak uszítja a gonoszság indulatát s a hatalom törvényed ellenére a gyöngeséged nem felemelni, hanem letiporni ösztönzi magát.

Uram! Erőszakot szenvedünk! Adj nyugalmat mi nekünk. Nem a halálnak fagyos nyugodalmát, hanem amit a lélek érez a felett, mikor megtudja győzni a világot.

Mi igazságot szolgálunk: a világosságnak, a te nednek és a mi létünknek igazságát. Minden fegyvert, mely ezért kivillan, királyokat és alattvalókat, vezéreket és seregeket, minden erőt, tudást, reménységet és tuskodást; itthon maradtak bő imáját, hadba indultak hős fogadalmát jegyezd el a megtartásnak, a teljesedésnek és dicsőségnek.

Vérrel és könnyel, miknek forrása a háborúk nyomán felfakad, tisztíts levegőt állandó békességének. A sok gyásszal, nyomorgással pedig, miket a fegyverfogás

átka ránk szakaszt, engedj boldog jövendőt megváltani a mi békességünkre és a te dicsőségedre.

Az ima után gyönyörű beszédet mondott Baltazár Dezső dr. püspök, melyet a múlt számunkban leközlöttünk.

— **Protestáns gyűlések elhalasztása.** A világháború kiütése folytán beállott rendkívüli körülményekben mindenki megtalálja indokát annak, hogy a „Magyar Protestáns Irodalmi Társaságnak“ és az „Országos Református Lelkész-Egyesületnek“ folyó évi szeptember 29—október 2-re összehívott gyűléseit bizonytalan időre vagyunk kénytelenek elhalasztani. Adja az Isten, hogy ez az idő minél rövidebb legyen és hogy a viszontlátás felett a dicsőség fénye világoljon! Debrecen—Budapest, 1914 augusztus hó 11-én. *Dr. Baltazár Dezső*, az ORLE elnöke. *Dr. Zsilinszky Mihály*, a MPIT elnöke.

— **A püspök beszéde.** A debreceni Nagytemplom igazán nagy templom. Bele fér úgy 6—8000 ember, ha a sorok közt is állanak. Úgy állottak és állottunk a múlt vasárnapon, midőn dr. Baltazár Dezső a mostani mozgalmas időre való tekintettel szavát felémelte és alkalmi beszédét elmondta. Áhitattal hallgatták szavát minden rendű és rangú, felekezetű és foglalkozású emberek, polgárok, katonák s ezek között sok idegen községbeliek. A nagy tömeg mindaddig, míg a püspök a szószéken meg nem jelent, folytonos mozgásban volt s idebb-odább hullámozott, mint a sziklaöbölbe szorult tenger. De minden zúgás elhallgatott, midőn a szónok első szava a magasban felesendült s a figyelem az előadás alatt mindinkább fokozódott. Legyökereztek a lábak, emelkedtek a lelkek, könny harmatozott a szemekből, lelkesedés pirult az arcokra s a felemelkedett érzés imává olvadt átál s a Himnusz hangjaiban keresett kifejezést. Mint megáradt hegyi folyam, hömpölygött az ének árja, mint zuhatagok dőreje a sziklabérceken, verődtek vissza a hangok az erős falakon és sokszorozódtak meg a magas boltokon. A püspök beszéde lelkes, hatalmas beszéd volt s a hatás, amit kiváltott, melyet az előadás csak fokozott, még hatalmasabb.

— **Olvasóinkhoz.** A Debreceni Protestáns Lap főfentartói, a kongruás lelkészek, akinek érdekeit a többiekkel együtt mindig híven védte a lap, s akik köréből jövő bármilyen közleménynek mindig nyitva voltak a lap hasábjai. 2000 koronának kellene legalább befolyjni félevenkint e címen a kongrua utalványozása alkalmával s az idén most a második félévben befolyt csak 600 korona. Tisztelettel felkérjük a szeretett híveinket és olvasóinkat, hogy ebben a nehéz időben még fokozottabb mérvben sorakozzanak körülünk. Most minden erőnk az összetartásban és tömörülésben van. A nagy világforgatagokban

csak jól szervezett osztályok képesek érvényesülni. Nem szabad hát semmi erőt kiadni a kezünkből s ilyen nagy erő a régi Debreceni Protestáns Lap is, melynek ügyét szeretettel és bizalommal ajánljuk lelkésztársaink figyelmébe s felkérjük őket, hogy ami a kongrua kiutalványozása alkalmával elmaradt, az előfizetési pénzeket postai úton mielőbb beküldeni siessenek s a lapról semmiképen el ne felejtkezzenek.

— **Debrecen.** Régen Szarvas volt az ország közepe (ott is a híres szélmalmi molnár csattja), most itt ezeken a részeken Debrecen régi jelentősége domborodott ki különösebben. Bukovina felé itt a fővonal s azon felül mint hadfelszerelési központ, valósággal nélkülözhetetlen. Van itt mindenféle mester-ember, áru, különösen ipari készítmények és olyan élelmiszerpiac, amilyen talán kettő sincs a birodalomban. Ennek dacára most olyan magasra szálltak az élelmi szerek, hogy 4 koronát fizetünk közép nagyságú fehér kenyérért és 1 korona 20 fillért kínálunk egy kiló cukorért. Mindenki a katonaságra számít, legszívesebben annak szállít. Ők igazán most a világ közepe. Ők állnak a közérdeklődés központjában. Őket kíséri virágzó, nemzeti színű lobogók alatt a közönség s éljenzi a búcsúzás alkalmával. Ez a katonai búcsú már régen tart s még mindig nincs vége. Ez adja meg most a színt Debrecen városának, az eddigi diák- és civisvárosnak.

— **Kenézy Gyula egyetemi tanár.** Örvendetes meglepetéssel szolgált a Hivatalos Közlöny e heti száma. Arról adott hírt, hogy a király dr. Kenézy Gyulának az egyetemi tanári címet és *jelleget* adományozta. A tanári cím még hagyján, ez eddig is meg volt neki, lévén a debreceni női szülészeti klinikának (mintaszerűen felszerelt intézet, melynek a két egyetemi se vág elébe) igazgató-tanára. Az egyetemi tanári jelleg azonban már egészen más, ez csak azt jelentheti, hogy dr. Kenézy Gyula lett nálunk az első debreceni egyetemi tanár s hogy a katonás, harcias időkben is folyik Magyarországon a kulturális haladás és békés nemzeti fejlődés nagy munkája. Németország a napóleoni harcok közt építette fel s nyitotta meg a berlini egyetemet. Itt nálunk épen ilyen nagy időkben fog megnyitni a debreceni és a pozsonyi egyetem. A debreceninek íme dr. Kenézy Gyula lett az első tanára. Örömmel üdvözljük őt ez alkalomból s kívánunk neki és a debreceni egyetemnek minden jókat.

— **Zih Sándor beköszönője.** Holnap, vasárnap köszön be az új debreceni lelkész, Zih Sándor, és pedig nem a saját templomában, hanem, ami az Árpád-téri lelkészre nézve elég különös, a Nagytemplomban.

— **Megváltozott világ.** A hadi állapotok sok mindent felforgattak, de sehol se okoztak nagyobb vál-

tozást, mint a közállapotokban. Katona és polgár ölelkeznek egymással és a Kossuth-nótát dalolják. Nemzeti színű kokárdák, kis zászlócskák vannak a vitézek sipkáin és nemzeti színű lobogók alatt megy a harcosok élén a polgárság, mint valami katonabanda. Úgy vonultak az állomás felé s úgy búcsúznak a perronon, hová most szabad a bemenet s a tüntetés meg van engedve. Ez is a változást mutatja. Megváltoztak a nemzetiségek is és hódolati nyilatkozatokat tesznek, hűséget fogadnak. Ennek dacára 141 szerbet el kellett mégis fogni és felügyelet alá helyezni. De ez csak kivétel. A tény az, hogy most loyális mindenki. Vallási villongásról még szó sincsen. Adót nem exekválunk, bíró nem idéz törvénybe. Még a családon belül is más a helyzet. Nincsen cseléd s kevesebb a baj. Megváltozott a világ s ez a változás, amint mi ítélünk, nem a legrosszabb.

— **Harcias tanítóképzede.** Régen a baltás jogászok és a tűzoltó theologus diákok voltak itt nálunk a legharciasabbak. Most elébök vágta a tanítóképzészek. Tizen jelentkeztek egyszerre közülök önkénteseknek s az éneklő remanens-karban olyan nagy hézagok támadtak, hogy másnemű elemekkel kellett azokat megerősíteni. Gimnázisták és theologusok állottak be és járnak azóta tisztességet tenni az elköltözött híveknek. A legszükségesebb taneszköz állapolta-e a harci erényt a mi képzészeinkben, a nulla dies sine linea-féle közmondások vagy a mi harcias és sakk-kedvelő Nagy József barátunk? nem lehet biztosan megállapítani. A tény azonban az, hogy a főiskolai tanulók közül eddig a tanítóképzészek tettek legjobban ki magukért s mutatkoztak legharciasabbaknak.

— „**Egyházi beszéd háborús időben**“ címmel alkalmi predikáció jelent meg II. Pét. III., 13. alapján, elő- és utóimádsággal. Kiadta a Hoffmann és Kronovitz nyomdávalallata Debrecenben, honnan 30 fillér beküldése ellenében megrendelhető. Felhívjuk reá olvasóink figyelmét.

— **A Vereskereszt.** A békében nem valami nagyon népszerű volt ez az intézmény és inkább csak a hivatalos és kiváltságosabb köröket érdekelte. Ők gyógyítottafták magukat leginkább a Vereskereszt páratlan fekvésű budai szanatoriumában és helyezték el pártfogoltjaikat ugyanannak barátságos fehér falú, tisztaságtól tündöklő kórházában. Egyedül talán csak Debrecen tett kivételt, ahol nagyobb gond és szeretet környezte ezt a hasznos intézményt. Ez a gond és szeretet meglátszik a mostani villongós időkben is. Az ápoló-tanfolyamra annyian jelentkeztek, hogy alig lehet őket a külön csoportokba beosztani és az úri nőknek újabb tanfolyamot kell rendezni. Ezt dr. Láng Sándor vállalta magára, aki jóhírű s a vidéken egyetlen szanatoriumát ajánlotta fel e célra.

Ugyancsak ő áll a Vereskereszt debreceni kórháza egyik osztályának az élén is. Ez a kórház 200 emberre van berendezve s felszerelése igazán mintaszerű. El van látva minden szükségességekkel. Igazán meg lehet az eredménnyel elégedve Márk Endre, aki a debreceni Vereskereszt ügyeit páratlan buzgalommal és sikerrel vezeti.

— **A mi lelkészeink.** Példát ad a püspök s példáját követik, vele együtt buzgólkodnak a mi lelkészeink is. Mindenütt felhasználják a nagy alkalmat az igehirdetésre, mindenütt részt vesznek a katonák buzdítására, az eskütétel körüli szolgálatok végzésére és ünnepélyesebbé tételére. Ez az eskütétel különösen szépen és meghatóan folyt le Szatmáron, hol a mi részünkről Bélteky Lajos szolgált nagy hatással, ugyancsak ő tartotta a templomban az alkalmi beszédet s hirdetett adakozást a harcba ment hadfiak itthon maradt családtagjai számára. S ahogy Debrecenben és Szatmáron, Döghében és más helyen, úgy történt és úgy történik az minden gyülekezetünkben. Predikáltatik az ige alkalmatlan és alkalmas időben. S a mai viharos, lelket felrázó idő különösen alkalmas az igehirdetésre. Hirdetik is a mi lelkészeink buzgón és sikeresen mindenütt.

— **Anglia, Franciaország.** Ugy néztünk fel erre a két népre, mint példányképeinkre s a világ természetes vezetőire. Utánok igazodott eddig a mívelt emberiség. Másképpen lesz ezután. A franciák úgylátszik mindörökre letűnnek egünkről. Az angolokra is úgy emlékezünk vissza, mint a képmutatók és szemforgatók nemzetségére. Ez az emlékezet és ez a tudat valósággal égeti a lelkünket. Különösbbe a miénket. De még jobban égetheti azok lelkét, akik ezt az álkegyes angol szemforgatást és raffinált képmutatást és szentalakoskodást valóságos pénznek vették és nálunk is forgalomba hozták. Amit az angoloktól tanultunk, el kell felejtenünk, a frankomániára pedig úgy kell visszagondolni, mint valami gonosz álomra.

— **Nt. Csiky Lajos studiumai.** Nagytiszteletű Szerkesztő Ur! Alulírott tudatja, hogy Csiky Lajos Lithurgika c. studiuma 6 példányban (püspöki hivatalba címre küldendő 3 korona ellenében) még rendelkezésünkre áll. Ugyancsak gondoskodom a Katekhétika c. studium sokszorosításáról és arról, hogy a Gyakorlati Bibliamagyarázat c. studium meglevő két példánya kellő időben mindenkinek a kezébe kerüljön rövid használatra. Szívességét az atyafiak nevében is hálásan köszöni Nagytiszteletednek Debrecen, 1914 augusztus hó 12-én kész szolgálja: *Hörömpő Dezső* püspöki esküdt.

— **Masiroznak a katonák.** A népfölkelők már indulnak, a sorhadbeliek már el is mentek. De nem mentek búcsúzás nélkül. Erről szól az alábbi tudósítás,

melyet, miután minden magyar faluban ilyen formán folyt le a dolog, teljes egészében, de a név elhagyásával közlünk: Július 31-en este, lámpagyújtáskor dobpergés zavarja meg a község csendjét, zúg a harcba hívó szózat: minden hadköteles vonuljon be ezredéhez, az általános mozgósítás elrendelve. Aug. 1-én — bár hétköznap van — az egész gyülekezet az Istenházába gyűl s lekipásztoraival zokogva imádkozik az oly sok benső és külső megpróbáltatást átélt magyar haza s a „szívén talált” jó király dicsősége, diadaláért, a magyar vitéz sereg győzelméért. Megindító, megkapó jelenet, amikor az Úr hajlékában búcsúzó katonák ráborulnak öreg szüleik, síró hitvesök és gyermekeikre, amikor erősítve, vigasztalva őket, ott a templom boltíve alatt éneklük az ima után: „Isten áld meg a magyart!” . . . Megindító, megható jelenet, amikor ott az Úr hajlékában szent fogadást tesznek, hogy hazájuk, tűzhelyüket utolsó csepp vérével védeni fogják; megindító, megható jelenet, amikor a templomi ima végeztével kéri lekipásztoraikat, hogy adja fel nekik az úri szent vacsorát s hadd részesüljenek még egyszer, talán utólszor, a Megváltó teste és vére szent jegyeiben. Szombaton és vasárnap megterítve a szent asztal s a két alkalommal 46-an — önként jelentkezők — mind katonák vették fel az úri szent vacsorát. Lekipásztor eme rövid szavakat intézte a harcba menő híveihez: „Istenben bízó keresztyének! Katonák! Ebben a nehéz időben, amikor észak és dél felől fenyegeti drága hazánkat a dülő ellenség, amikor magyar hazánk, ez a föld, melynek minden rögét apáink könye és vére áztatta, veszedelemben; ebben a komoly, megható pillanatban, amikor úgy van, mint az apostol mondja: „Támad egyik nemzetség a másikra, egyik ország a másikra” (Máté 24. 7.). itt álltok az Úrnak szent színe, a kegyelmi jegyek előtt, hogy mielőtt harcba indulnátok, megerősítsétek szíveteket és kérjétek a mindenható oltalmát és védelmét. Katonák! Sokat szenvedett magyar hazánk szólít, hív titeket, menetek kell; lehetséges, hogy olyan nehéz esztendő lesz ez a mostani, hogy „mindnyájunknak el kell menni” és mi is — mindnyájan elmegyünk, ha magyar hazánk léte, drága érdeke s áldott jó királyunk úgy kívánják s ott a esatateren halunk meg inkább, mint idegen barbár ellenség járma alatt nyögjünk . . . Katonák! Látom, köny szemetekben, mikor itt kell hagyni öreg szüleit, a szerető hitvest, ártatlan apró gyermekeiteket; katonák, a köny helyett a bátorság tüze támadjon szí-

vetek-szemetekben s ne feledjétek, hogy amikor harcba, vészbe és tűzbe mentek a hazáért, ugyanakkor harcoltok csendes lakóhelyetek biztonságáért, harcoltok szeretteitekért is; a háborúban bizzatok az Istenben, ki minden igaz ügynek, oltalma és erőssége! Ti legszentebb ügyért, a haza tekintélye, becsülete és területi épségeért fogtok harcolni, ebben a legszentebb harcban veletek lesz a Mindenható, a magyarok Istene és győzni fogtok! Ott az öldöklő háborúban éljen lelketekben a megváltó Jézus, ki szinte igaz szent ügyért küzdött, feszítettet meg, de vele együtt feltámadt, diadalt nyert az igazság! Mi — a ti lelketekhez legközelebb állók — mindennap imádkozni fogunk értetek, hogy ti legyetek győzedelmeskedők e háborúban és szerezzetek világra szóló dicsőséget, hírnevet a magyar fegyvereknek! Legyetek vigyázók és bátrak a harcban, kétségbe ne essetek, mert a kétségbeesés a bukás, a biztos halál! Induljatok! Leleketekben Isten, haza, király! Fegyveretek élén a diadal, a győzelem! Hozzon haza titeket az Úr! Tegyen erőssé titeket az Úr! Amen.” Így szólt a szeretett lelkész s szavai után felhangzott a bátor eskü; még egyszer megölelték az anyák gyermekeiket, a hitvesek férjeiket. Kezet fogtak a férfiak, hullott a könny, hullott a virág, lobogtak a kendők s a hivatalbéliek vezetése alatt megindult a falu élén a bevonulókkal az állomás felé. Dicsőséggel koszorúzva térjete vissza!

Pap P^z

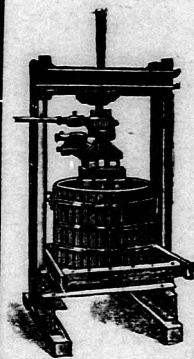
— **Helyreigazítás.** A belmissiói kurzusról szóló jelentésem szövegébe becsúsztott néhány sajtóhiba közül egyet föltétlenül helyre kell igazítanom. Azt nevezetesen, mintha (a 482-ik lapon olvasható jegyzet szerint) én Pankotán születtem volna. Nem, hanem *Panyolán* születtem, Szatmár megyében, tehát ott volt holdogult apám is segédlelkész tanító az ötvenes évek elejétől, a hatvanas évek közepéig. Nagyrábén, 1914 augusztus 5. Híved *F. Varga Lajos*.

— A **Vasárnapi Ujság** augusztus 9-iki számának képanyaga egészen a mai napok egyetlen aktualitásának, a háborúnak s a vele kapcsolatos eseményeknek van szentelve: Károly Ferencz József trónörökös és neje bevonulása Budapestre, hadseregünk főtisztjei, képek Belgrádból és a szerb hadseregről, a berlini háborús tüntetések, a szerbiai harctér térképe, a loavatás és automobil-szemle stb. adják a képek érdekes és gazdag anyagát. Szépirodalmi olvasmányok: Ambrus Zoltán új regénye, Berkes Imre novellája, Galsworthy angol re-

Tóth Gyula vaskereskedése Debrecen, városház sarkán

Egyedüli raktár Hajdu vármegye és környékére. Eredeti friedlandi „Premier” és „Meteor” folytongó kályhák, óriási megtakarítás tüzelő anyagban. Szabadalmazott s javított golyós csapágyon forgó „Ursus” borsajtók kifordítható kosárral, a törköly egydarabban jön ki, a must vasrészekkel nem érintkezik.

génye s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világ-krónika“-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Fgyetem-utca 4. sz.). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

— **Orgona átvétel.** Jegyzőkönyv, felvétel a jászkarajenői (Pest megye) ref. egyház ujonnan épített orgonájának átvétele alkalmával. Az új orgona teljesen megfelel a szerződés pontozatainak, teljesen tökéletes mű, melynek modern technikája, a hangok és változatok színe és intonálása a legkényesebb ízlést is teljesen kielégíti. Mivel a mű mindenben megfelel, az orgonát átvételre ajánlom és az egyház azt átveszi. Jászkarajenő, 1914 július hó 24. *Michó Ernő* s. k. ceglédi ref. orgonista, mint szakértő, *Szekér Sándor* s. k. ref. lelkész, *Podhorszky Lajos* s. k. egyházi gondnok.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.

Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

Pályázat.

A biharugrai ref. egyház presbiteriuma egy évi katonai szolgálatra bevonuló kántortanítója, kántortanítói állásának ideiglenes (1914 okt. 1-től—1915 okt. 1-ig) betöltésére pályázatot hirdet.

Kötelessége: a mindennapi iskola III—VI osztályú és az ismétlő iskola I—III. osztályú fiú növendékek tanítása. Templomi éneklések vezetése harmonium kísérettel. Temetések végzése. Canonikus napokon és lelkész akadályoztatása esetében szószéki szolgálat teljesítése.

Fizetése: évi 800 korona negyedévenként előre fizetve. Temetési stóla. Egy bútorozott szoba.

Pályázhatnak református vallású okl. férfitanítók, tanítók, nyugalmazott férfi tanítók, ez utóbbiak tisztviselői, orvosok bizonyítvánnyal bizonyítsák szolgálati képességüket.

Pályázati határidő szeptember 1.

Az állás eshetőleg azonnal, vagy legkésőbb okt. 1-én elfoglalható és az egy év letelte előtt el nem hagyható.

A kellőleg felszerelt kérvények a biharugrai ref. lelkészi hivatalhoz küldendők.

Nagy Imre,

ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázat

a Kanyó-esaládi alapítványra.

A porcsalmi Kanyó Mihály által a debreceni ref. kollégiumban tett alapítványból egy 600 koronás ösztöndíjra pályázatot hirdetek. Pályázhatnak rá a Kanyó nemzetségből, vagy az alapító más rokonaitól származott oly tanulók, akik a debreceni ref. kollégium bármelyik tanzakán tanulnak vagy kívánnak tanulni. A pályázati kérvényeket keresztlevéllel, iskolai bizonyítvánnyal és a rokonságot igazoló okmányokkal felszerelve fo-

lyó évi augusztus 29-ig a debreceni ref. főgimnázium igazgatóságához kell beküldeni.

Debrecen, 1914 augusztus 13.

Kun Béla,

kollégiumi igazgató.

4947—1914.

Pályázat

a tiszántúli református egyházkerület bihari egyházmegegyében fekvő s nyugdíjazás folytán megüresedett kismarjai lelkészi állásra, amelynek díjlevele a következő: 1. Kézpénz 126 forint, azaz százhuszonhat forint o. é., melyből 50 forint 40 krajcárt az egyházi, 75 forint 60 krajcárt pedig a városi pénztár fizet. 2. 128 véka = 32 köből rozs vagy kétszeres gyült búza. 3. Három fordulóban 4—4 és így összesen 12 köblös föld, melynek adója a városi pénztárból fizetetik. 4. Földmunkáltásra és a termény hazahordatására, amit eddig az egyház az egyháztagok által tétetett, — adatik: a tavaszi vetés alá szántatás és elvettetésre 4 köblös földért, köblője 2 forint 25 krajcárral, = 9 forint; termést hazahordatására 4 köblös földről, egyenként 3 forint = 12 forint; őszi vetés alá 4 köblös föld háromszor ugarlás, keverés és mag alá szántatására s elvettetésére 2 forint 25 krajcár, egy köblös föld egyszeri szántatására = 27 forint; termése hazahozatására, egy köblősre 12 s így 4 köblősre 48 keresztet számítva s keresztjéért 15 krajcárt, = 7 forint 20 krajcár; tehát összesen egy évre 55 forint 20 krajcár, melynek fele 27 forint 60 krajcár tavasszal, március 21-én; másik fele ismét 27 forint 60 krajcár pedig nyárran, július 21-én fizetetik az egyház gondnoka által. 5. A város vízi malma szombatnapon yámkeresetének egynegyedrésze; e helyett a városi pénztárból fizetetik 126 azaz százhuszonhat forint o. é. 6. Négy szekér széna. 7. Négy öl tűzifa. 8. Harminc font fagygyú. 9. Száz kéve nád vagy ennek ára. 10. A meghatározott rendes stóla. 11. Kongrua. — A természetbeni járandóságok a díjlevél minden tételénél kézpénzre megváltatván, az egyház a díjlevél 1—4, 8—9 tételéért 246 K 40 fillér, a község a díjlevél 1—5 tételéért 403 korona 20 fillért fizet; a búza váltása 384 korona; széna beszállítva 120 korona; négy öl tűzifa beszállítva 144 korona, stóla körülbelül 230 korona; kongrua 439 korona 14 fillér. — Lakás természetben kerttel. — A megválasztott lelkész ez évi szolgálati idején az esedékes részt nyeri a lelkészi javadalomból, oly formán, hogy a 4 hold búza, és 4 hold bükkönyvetés a távozó lelkészt illeti, a további 4 hold pedig az egyház, illetőleg új lelkész javára esik; a tűzifából 2 és $\frac{2}{3}$ -ad öl az egyház, illetőleg új lelkészt illeti; a széna fizetés a távozó lelkészé; ezenkívül az új lelkész javára kiutalványozva kongrua és stóla. Bentlakás címen az elődnek (120 töke szőlő, roletták, kerti filegória) 150 korona fizetendő az utód által. — A pályázni kívánók kérvényüket lelkészi oklevelökkel és a saját esperesök által a pályázati hirdetés közzéle után láttamozva szolgálati bizonyítványukkal felszerelve Sulyok István espereshez Nagyváradon, (posta helyben) bezárólag az 1914. évi szeptember hó 6-ik napjáig küldjék be.

Debrecen, 1914. évi augusztus hó 6.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Káplánság.

Temesváron 2000 korona fizetéssel, az összes szokásos teendők (lelkész helyettesítés, vallás oktatás stb.) végzésére káplánt keresek. Felszerelt kérvények a lelkészi hivatalhoz intézendők. Az állás azonnal elfogalandó.

Szaboleska Mihály,
ref. lelkész.

Pályázat.

Segédlelkészi állás.

Az összes lyturgiális teendők végzésére segédlelkészt keresek. A természetbeni lakás, fűtés, világítás és takarításon kívüli javadalmasításba — mint eddig — 1000 kor. készpénzt óhajtok adni; esetleg megegyezés szerint ellátást és készpénzt. Augusztus 20-ig való szíves jelentkezést kér

Szalacs, (Bihar m.) 1914 aug. 4.

Nagy Imre.

Pályázat

az alsószaboles-hajdúvidéki református egyházmegye kötelékébe tartozó *hajdunánási* egyházközségben halálózás folytán megüresedett egyik rendes lelkipásztori állásra.

Javadalom (mely a nyugdíjigény alapjául szolgáló 1904. évi értékelés szerint 3588 koronára van felvéve) az újabb díjlevél értelmében:

1. Természetbeni tisztességes lakás.
2. Kétezernégyszáz (2400) korona készpénz az egyházi pénztárból.
3. Hetvenöt kat. hold szántóföld és 23-614 osztályozott hold legelő haszonélvezete.
4. Temetési stóla.

A megválasztott lelkész köteles a mintegy 800 koronára becsült beruházást az egyházmegyei vonatkozó szabályzat értelmében megváltani, a földekre nézve az 1915 szeptember végéig kötött haszonbéri szerződést elfogadni s állását 1914 november első napján elfoglalni.

Pályázati kérvények az egyházi II. t.-c. 16. §-ában említett okmányokkal felszerelten 1914. évi augusztus hó 22-ig Szabó Lajos espereshez Hajdúhadházra küldendők.

Kelt Debrecenben, 1914 július 27.

Kiss Ferenc,
püspökhelyettes.

Pályázat

a makói református egyházban egy kültelki (tanyai) hitoktatólelkészi állásra.

Fizetés: 2000 (kettőezer) korona, melyben a lakbér is benne foglaltatik és 600 (hatszáz) korona fuvardíj havi előleges részletekben az egyház pénztárából.

Kötelesség: Jelenleg 8 tanyai I—VI. osztályú állami iskolában a hittan- és ének tanítás heti 2—2 órán. Ha azonban a szükség úgy kívánná, akkor e 8 iskolán kívül még 2 (kettő) iskolában is köteles lesz a megválasztott tanítani e fizetésért. Minden vasárnap d. e. más és más iskolában istentisztelet tartása az előre megállapított beosztás szerint, a belmisszió munkájában és esetleg rendkívüli szükség idején a lelkészi munkákban is segédkezős.

Tanítói oklevéllel bírók és zenében jártasok előnyben részesülnek.

A szükséges okmányokkal, mely okmányok közül a pályázó kifogástalan egészségi állapotát igazoló s legújabb keletű orvosi bizonyítvány sem hiányozhatik, felszerelt kérvények 1914 aug. 15-ig alulírottához küldendők.

Az állás, mely most ideiglenes és szervezés alatt áll, ez alkalommal is csak egy évre tölthetik be. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy az illető, ha közmegelegedésre működik, továbbra is ne alkalmaztassék és esetleg ne véglegesíttessék.

Az állás 1914. év szeptember hó 1-én elfogalandó.

Makó, 1914 július hó 23.

3—3

Bereczky László,
ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pontos és legjobb

Órák

5 évi jótállás mellett!

Egyházi szentedények,

úrvacsorai kelyhek, osztó-tányérok és borkancsók, keresztelő-kannák és medencék, ékszerek, evőkészletek valódi 13 próbás ezüstből és I. rendű alpacc-ezüstből. jubileumi dísz tárgyak részlet izetésre is!

Javításokra és vidéki megendeleésekre üiönös gondot fordítok.

Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve!
Pontos kiszolgálás!
Jutányos árak!

Polgár Kálmán

műorás és ékszerész, a ref. egyházak szállítója
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 5., I. emelet.

Egyszerű és különleges gyártmányú zseb-, inga-, fali- és ébresztő-órák szakszerűen lesznek javítva, jutányos árban Apródinál, Debrecen, Szent-Auna-utca 2. szám.

BORIS FERENC SZÁMOLÓGÉPE

Rendkívül használható **számológépet** szerkesztett **Boris Ferenc** törökszentmihályi tanító, mely míg egyfelől minden tudományos követelménynek megfelel s a tekintetben is nagy haladást képvisel az eddigi taneszközökhöz képest, másfelől teljesen leköti a tanulók érdeklődését s lehetővé teszi azt, hogy játszva tanuljon. A tanítónak a tanításnál könnyebbség, a tanulónak a tanuláshoz gyönyörűség. Szabadalmazva, az egyházker. által elfogadva s többszörösen ajánlva van. **Ára teljesen felszerelve 32 K.**

Megrendelhető a feltaláló tanító úrnál Törökszentmihályon, vagy lapunk szerkesztőségében és kiadóhivatalában Debrecen, Nyomató-utca 9-ik szám.

Különösen templomfestéseknél felhívjuk olvasóink figyelmét *Schuller* vállalatára Debrecen, Simonffy-utca 25. sz. Telefon 806. Költségvetés díjtalan.

A LEGOLCSÓBB PERMETEZŐ ANYAG A

PROVINO

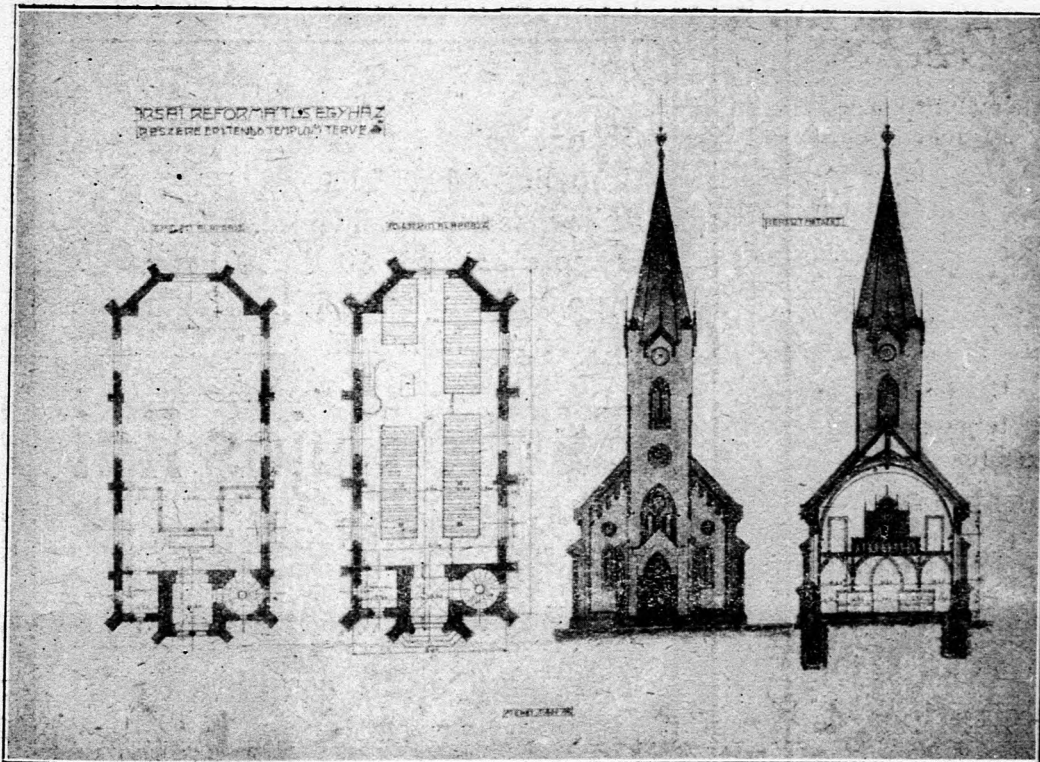
Hatása **TARTÓS.** — Tapadása **KITŰNO.**

Számos utadalmi szőlőben évek óta bevezetve!
Ára: 50 kg.-os zsákokban kg.-onként 54 fillér.

Egyedüli beszerzési forrás:

„MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE”
BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 29. szám.

HOLLÓS és QUITTNER

építészek és építő-
mesterek

Budapest

VIII., Mária-u. 11. sz.

Telefon: József 34-10.

Elvállalnak mindennemű, az építési szakba vágó munkákat, költségvetések készítését, építkezések keresztülvitelét, valamint régi épületek átalakítását stb. stb.

Nagy gyakorlattal bíró specialisták templomok és iskolák tervezésében és építésében.

Szegényegyház gyülekezeteknek iskolák és templomok terveit díjtalanul készítik. Adnak szakvéleményt és becslesekkel végeznek. — Kívánatra személyesen is megjelennek, valamint szívesen szolgálnak szakkavagó felvilágosítással.

